

WPROWADZENIE

Niniejszy numer tematyczny STUDIA OECONOMICA POSNANIENSIA został poświęcony metodom i narzędziom badawczym psychospołecznych aspektów organizacji i zarządzania. W dociekaniach prowadzonych przez przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych, zogniskowanych na problematyce zarządzania i organizacji dużą wagę przykłada się do kwestii metodycznych. To one nierzadko decydują o jakości procesu badawczego i warunkują prawidłowe wnioskowanie. Równocześnie „miękkie” aspekty zarządzania i organizacji często są postrzegane jako trudno mierzalne, ale dzięki wysiłkowi wielu naukowców ich pomiary stają się coraz bardziej zobiektywizowane. Dodatkowo rozpowszechnianie wiedzy naukowej z zakresu metod pomiarowych wśród kadry menedżerskiej służy ściślejszej współpracy pomiędzy nauką a praktyką biznesową oraz usprawnia procesy zarządzania organizacjami.

Opracowania zawarte w tym numerze są podzielone na dwa nurty, pierwszy prezentuje metodyki i narzędzia badawcze zarówno adaptowane do warunków polskich, jak i autorskie kwestionariusze badawcze (pięć pierwszych artykułów). Drugi skupia się na możliwości praktycznego wykorzystania metod służących do usprawnienia procesów organizacyjnych (dwa kolejne artykuły).

W artykule autorstwa Adama Bieli i Bohdana Rożnowskiego zatytułowanym *Europejski Kwestionariusz Analizy Stanowisk Pracy (EKASP)* zostało zaprezentowane uniwersalne narzędzie mające z założenia zastosowanie w bardzo szerokim spektrum działań organizacyjnych. Kolejny artykuł – Teresy Chirkowskiej-Smolak – pt. *Polska adaptacja kwestionariusza do pomiaru wypalenia zawodowego OLBI (The Oldenburg Burnout Inventory)* jest poświęcony dokonanej przez autorkę adaptacji kulturowej oryginalnego narzędzia OLBI. Przedstawiono w nim parametry psychometryczne polskiej wersji narzędzia, a w załączniku zawarto wzór kwestionariusza. Również Katarzyna Durniat dokonała adaptacji, tym razem niemieckiego narzędzia badawczego, a w jej artykule, mającym tytuł *Kwestionariusz do pomiaru klimatu organizacyjnego Rosenstiela i Boegela – polska adaptacja i normalizacja*, obok dokładnego ukazania teoretycznych podstaw jego konstrukcji, znalazły się wyniki przeprowadzonych przez autorkę analiz psychometrycznych oraz

wzór polskiej wersji kwestionariusza. Z kolei Aldona Glińska-Neweś i Iwona Escher przygotowały opracowanie pt. *Analiza treści w badaniach zjawisk społecznych w organizacji. Zastosowanie programu IRAMUTEQ*. Omawiają w nim jeden z darmowych programów komputerowych służący do wspomagania analizy materiału tekstowego. Często badacze odwołujący się do badań jakościowych są krytykowani za subiektywizm ocen pozyskanych danych. Rozwiązania opisane przez autorki z jednej strony upraszczają proces analizy, z drugiej wpływają na jego obiektywizację. Paweł Kleka i Elżbieta Kowalczyk w artykule zatytułowanym *Założenia koncepcyjne oraz cechy psychometryczne kwestionariusza do badania funkcjonalnego aspektu metakompetencji negocjacyjnych (TMOK)* zaprezentowali oryginalne, autorskie narzędzie służące do pomiaru kompetencji negocjacyjnych postrzeganych dwuczynnikowo, jako otwarta komunikacja oraz jako techniki manipulacyjne. W artykule, obok założeń teoretycznych, będących podstawą konstrukcji narzędzia, czytelnik znajdzie jego własności psychometryczne, tymczasowe normy oraz wzór kwestionariusza.

Kolejne dwa opracowania mają duży potencjał praktyczny. Pierwszy z nich Dariusz Meiser i Maciej Nowak zatytułowali *Wykorzystanie metod wielokryterialnych do wspomagania wyboru wariantu inwestycyjnego – studium przypadku*. Metody te mają służyć usprawnianiu i standaryzacji procesu decyzyjnego w przedsiębiorstwie. Jak pokazuje zawarte w artykule studium przypadku, praktyka biznesowa nie do końca czerpie z ustaleń nauki. Artykuł ilustruje, w jaki sposób można doskonalić „miękkie” procesy zarządcze w przedsiębiorstwie z wykorzystaniem bardziej „twardego”, zmatematyzowanego podejścia. W artykule autorstwa Marioli Michałowskiej, Dariusza Stankiewicza i Wiesława Danielaka pt. *Koncepcje i metody kształtowania tradycyjnych i wirtualnych relacji pracowników banku z klientami* zwrócono uwagę na to, że pomimo nieodwracalnej i postępującej wirtualizacji relacji klientów z bankiem nadal istotne dla ich jakości są kompetencje „miękkie” pracowników tych instytucji.

Elżbieta Kowalczyk i Paweł Kleka